

Commissiedebat Netcongestie en energie-infrastructuur 27 november 2025

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) doet een dringende oproep: zorg dat overheden, netbeheerders en bedrijven *zonder uitstel* kunnen werken aan een slim, efficiënt en flexibel energiesysteem. Een slim en betaalbaar energiesysteem is de voorwaarde voor een sterke en toekomstbestendige economie. Zonder voldoende ruimte op het net stagneert groei, lopen investeringen weg en blijven we afhankelijk van fossiele energie uit landen waar we liever niet van afhankelijk zijn. Netcongestie is er niet 24/7, het is een stroomspits. Wij zien de volgende oplossingen: sneller transportcapaciteit bouwen, slimmer het net gebruiken en flexibiliteit belonen, lokaal het stroomaanbod vergroten en energie besparen. Daarmee krijgen we Nederland weer in beweging — met ruimte voor nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen en innovatie.

Sneller bouwen: versnel doorlooptijden en haal de energietransitie van het stikstofslot

- Voor het versnellen van de uitvoering van energieprojecten, het stimuleren van duurzame opwek en het creëren van robuuste energie-infrastructuur is **prioriteit nodig voor het versnellen van de doorlooptijden**. Zorg voor een modus van twee jaar voorbereiden en twee jaar bouwen.
- Haal het stikstofslot van de energietransitie, om zo juist stikstof te reduceren. **De NVDE roept op manieren te zoeken om de bouw van duurzame energie(infra) projecten een vrijstelling te geven van de stikstofregels en voorrang bij het verdelen van stikstofruimte**. Eerder steunde bijna de gehele Tweede Kamer een [motie van de SGP, ChristenUnie en CDA](#) om met een juridisch houdbare vrijstelling van de stikstofregels te komen voor de aanleg van energie-infrastructuur en schone energieproductie. Het kleine beetje stikstofuitstoot tijdens de bouw mag niet langer een stok in het wiel zijn van projecten die decennialang stikstof- en CO₂-uitstoot besparen. Cruciaal is dat er een geborgd pakket maatregelen komt om de totale uitstoot van stikstof te beperken, anders loopt elke oplossing spaak bij de rechter. [Zet daarnaast vol in op bouwmachines zonder uitstoot](#).
- Zorg voor uitbreiding van de capaciteit bij de Raad van State en versterk de expertpool van juristen en rechters met specialistische kennis over energieprojecten**. Zo kunnen juridische voorstellen om het stikstofprobleem op te lossen op zo kort mogelijke termijn worden behandeld.

Slimmer gebruiken wat we al hebben

Op veel momenten is er voldoende ruimte op het net, die we slimmer kunnen gebruiken. De NVDE is positief dat het Landelijk Actieprogramma Netcongestie inzet op het sneller uitbreiden en efficiënter gebruiken van

de elektriciteitsnetten. Het is zaak dat de uitvoering van de acties prioriteit blijft houden. De NVDE heeft eerder op [hoofdpijnen gereageerd op de brief Netcongestie](#) en een aantal voorstellen gedaan om congestieproblemen te verkleinen. In het kort:

- **Beloon bedrijven voor flexibiliteit.** Verbeter de voorwaarden en vergoedingen van flexibele contracten, zoals congestiemanagement en alternatieve transportrechten, zodat meer interesse ontstaat om hierin te investeren.
- **Geef mensen en bedrijven een korting voor het gebruik van daluren, net als in de trein. Laten we die dalurenkorting zo snel mogelijk regelen.** Het is ook belangrijk om op andere manieren netvriendelijk gedrag te stimuleren. Dat kan door stimulering van energiemanagementsystemen en verschillende vormen van slim laden, en meer inzicht en communicatie over waar en wanneer een stroomspits dreigt. Attendeer partijen op kosten die nu al bespaard kunnen worden met flexibiliteit en bied een helder handelingsperspectief (zie de aangenomen [motie](#) Grinwis c.s.). Betrek hierin ook de RES-regio's in samenspraak met provinciale MIEK-trajecten.
- De NVDE is positief over de inzet om contractvormen voor grootverbruikers na 2025 versneld aan te bieden. **Bied daarnaast de industrie een verbeterde Flex-e subsidie om flexibel gebruik van elektriciteit in de industrie te stimuleren.** Ook ziet de NVDE kansen in een gerichte sectorale aanpak om flexibiliteit te stimuleren.
- De NVDE vraagt meer **ondersteuning voor bedrijven om samen te werken in energiehubs**, bijvoorbeeld door gebruik te maken van nieuwe mogelijkheden, zoals groepscontracten en cable pooling. Energiehubs bieden kansen om gezamenlijk en lokaal efficiënt met energie om te gaan. [Focus op de type energiehubs met positieve maatschappelijke waarde](#) en zorg voor opschaling en standaardisatie voor lagere organisatiekosten en hogere baten.

Breng stroom dichterbij

- **Stimuleer decentrale elektriciteitsproductie op plaatsen waar vaak veel vraag naar stroom is.** [Lokale opwek van energie helpt ondernemers vooruit en gaat netcongestie tegen.](#) De combinatie van zonne- en windenergie, opslag en onderlinge energielevering werkt het best. [Onderzoek van EgoLibrium](#) laat zien dat lokale opwek ondernemers ook op plekken met vraagcongestie ruimte biedt voor verduurzaming en bedrijfsontwikkeling. Een rondgang van de NVDE bij [bedrijven](#) bevestigt dat beeld. Dit verlaagt ook de druk op het landelijke stroomnet, omdat er minder elektriciteit over grote afstanden getransporteerd hoeft te worden. Prioriteer binnen de RES-regio's duurzame opwek in congestiegebieden.
- **Locatiesturing** via ruimtelijke instrumenten en specifiek voor elektrolyse en batterijen op gewenste locaties, kan de benodigde investeringen verminderen. De NVDE pleit voor een techniekneutraal beleid voor alle vormen van opslag en conversie (ook thermische opslag en seizoensopslag).

West-Friese ondernemers werken aan zon, wind en een energiecoöperatie

Op Bedrijvenpark Hoorn 80 bundelen lokale ondernemers hun krachten om de energietransitie te versnellen en het elektriciteitsnet slimmer te benutten.

Wat begon met zonnepanelen op eigen daken, groeide uit tot energiecoöperatie Hoorn 80, waarin bedrijven energie slim opwekken en delen om de netcapaciteit beter te benutten. Een initiatief voor windturbines is helaas door de gemeenteraad afgewezen. "Zonde, want windmolens passen qua opwekprofiel perfect bij de zonnestroom die we op het bedrijventerrein al veel opwekken. Dat had zeker bijgedragen aan het oplossen van lokale congestie en daarmee de toekomstbestendigheid van Hoorn 80."

"De energietransitie is geen bedreiging, maar een kans om ondernemerschap te tonen, om te laten zien wat je kunt en wat je toegevoegde waarde is aan stabiliteit van het energiesysteem én de economie."

(Antoon Vreeker, Vreeker Groep en initiatiefnemer van de energiecoöperatie)

Ook energiebesparing en andere energiedragers helpen

Energie die je niet gebruikt hoeft je ook niet te transporteren: zo helpt energiebesparing direct de problemen op het net te verkleinen.

- Verscherp de handhaving van de **energiebesparingsplicht voor industrie en kantoren**. Een verbetering in de handhaving bespaart jaarlijks zo'n 1 miljard m³ aardgas en 5 miljard kWh elektriciteit. Uit onderzoek blijkt daarnaast dat het **versneld invoeren van ledverlichting** veel stroomspitsen kan voorkomen, vooral tijdens piekuren in de winter.
- **Stimuleer de isolatie van woningen. Gebruik de middelen uit het Social Climate Fund, uit ETS2 en de extra inkomsten van aardgaswinning om woningen van energiearme huishoudens te verduurzamen** via een publiek gefinancierd Energiefonds. Door structurele verduurzaming kunnen huishoudens in energiearmoede blijvend energie besparen. Dat levert een blijvend lagere energierekening op.
- **Versterk de rol van warmtenetten in de warmtetransitie**. Door deze op de juiste plekken aan te leggen, kan netcongestie door de optelsom van warmtepompen beperkt worden.
- **Investeer gelijktijdig in productie, infrastructuur, opslag én afname van groene waterstof**. Het is belangrijk dat waterstofinfrastructuur wordt ontwikkeld, zodat industrieën die afhankelijk zijn van waterstof verder kunnen met verduurzaming en eventueel later de overstap maken naar elektrificatie.

Verhoog het zelfverbruik van zonne-energie

De NVDE is het eens met de afschaffing van de salderingsregeling. Wel vinden wij dat er een alternatief moet komen om huishoudens met zonnepanelen tegemoet te komen. Het zelfverbruik verhogen van zelfopgewekte zonne-energie is goed voor het verlagen van netcongestie en bewoners besparen op hun energierekening. Wanneer vraag en aanbod in een wijk beter op elkaar worden afgestemd, kan de zelfconsumptie op wijkniveau verder toenemen.

- Om zelfverbruik te stimuleren, kan overwogen worden een flexbonus toe te voegen aan de bestaande ISDE-subsidie, voor huishoudens die maatregelen treffen om het eigen energieverbruik te optimaliseren en die rekening houden met seizoenseffecten. **Voeg daarom tijdig technieken toe aan de ISDE-regeling die het zelfverbruik van zonnestroom verhogen en flexibiliteit bieden, of warmte of elektriciteit kunnen opslaan**. Huishoudens kunnen worden ontzorgd met de flexibele inzet van (zonne)stroom door het gebruik van home energy management systemen (HEMS) of andere diensten die realtime inzicht geven en dit combineren met voorspellingen en automatiseringen. Het ontwikkelen van normen voor slimme apparaten en deze voorwaardelijk stellen voor subsidie is daarbij nodig.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.